

Media: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ **Page:** 36,69-70 **Published at:** 29-05-2021
Author: **Surface:** 1020.87 **Circulation:** 6725
Subjects: cm²

Εσω νου ιστο υστερ

► Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΠΕΡΑΝΤΩΝΑΚΗ**

ΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟ που μπορεί να δώσει στις (μυθιστορηματικές) βιογραφίες τόνο, ώστε να ξεπεράσουν την απλή ιστορική αναδιήγηση, είναι οι εσωτερικές συγκρούσεις του ατόμου. Αυτές θέτουν τα κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα στην περιφέρεια κι αναδεικνύουν τη μύχια ζωή του βιογραφούμενου, προκειμένου όχι απλώς να μάθουμε την πορεία του αλλά κυρίως να δούμε τον τρόπο με τον οποίο πορεύτηκε μέσα από τα διλήμματα, τα πάθη και τις αποφάσεις του.

Αυτό επιχειρεί η Λένα Διβάνη στη βιογραφία του Ιωάννη Καποδίστρια. Τελικά, ως τώρα, ο Κερκυραίος κόμης ανακηρύσσεται σε πρωταθλήτη της λογοτεχνικής προσοχής των σύγχρονων συγγραφέων (Καρολίνα Μέρμηγκα, Άρης Σφακιανάκης). Η Διβάνη, όπως περίπου και η Μέρμηγκα, εστιάζει στον εσωτερικό δихασμό του κυβερνήτη ανάμεσα στον έρωτά του για τη Ρωξάνη Στούρτζα, γόνο πάμπλουτης ελληνομολδαβικής οικογένειας, και στο εθνικό του καθήκον, που αφορούσε την απελευθέρωση της Ελλάδας.

Ο Καποδίστριας εμφανίζεται πολυμαθής, συνεπής, ικανός γιατρός αλλά και ικανότατος πολιτικός, ήδη από τα πόστα που κατέλαβε στη γενέτειρά του Κέρκυρα και τη συμβολή του στη δημιουργία του ελβετικού Συντάγματος. Κι από εκεί, η πρόσκλησή του στην τσαρική Μόσχα ως τον διορισμό του στη θέση του υπουργού Εσωτερικών της Ρωσίας. Η απεριόριστη ικανότητά του τράμαξε τον δαιμόνιο Μέτερνιχ, έκανε τους Φίλικους να του ζητήσουν να ηγηθεί της Φιλικής Εταιρείας και τον οδήγησε στο να αναλάβει επικεφαλής του νεοϊδρυθέντος ελληνικού κράτους. Η πολιτική του δεξιοτέχνα συνοδευόταν από έναν καημό, να

Εξωτερικά Πολιτικά, Οικονομική Αποφρημία

βοηθήσει τον υπόδουλο Ελληνισμό, χωρίς ρίσκα και άστοχες ενέργειες, δούλεψε παρασκηνιακά και προσκηνιακά αλλά -με αποφασιστικότητα και τακτικές κινήσεις- για την τελική απελευθέρωση και την οργάνωση της ελεύθερης πλέον Ελλάδας. Η δολοφονία του σφράγισε την ανιδιοτελή προσπάθειά του.

Αυτή η πείσμων στοχοπροσήλωση ήταν και η αιτία για την οποία δεν προχώρησε η προσωπική του ζωή. Ενώ ήταν αφανώς και εμφανώς ερωτευμένος με τη Ρωζάνη -μια ιδιαίτερη και μορφωμένη κοπέλα της αριστοκρατίας, που είχε κι αυτή οράματα κι ανέλαβε πρωτοβουλίες για την Ανεξαρτησία-, δεν συνήψε γάμο, δεν ευόδωσε τον έρωτά του, δεν έδωσε σάρκα και οστά στα συναισθήματά του. Η δημόσια ζωή και το καθήκον προς την πατρίδα, όπως το αντιλαμβάνονταν ο Καποδίστριας, θυσίασαν την οικογενειακή του προοπτική.

Το μαγικό στο βιβλίο της Διβάνη είναι ότι η λογοτέχνης, παρά την επιστημονική της ματιά (είναι καθηγήτρια Ιστορίας της Εξωτερικής Πολιτικής) και το βάρος της εποχής, παρουσιάζει τα γεγονότα με ανάλαφρο ύφος, αφηγηματικά άνετο και λογοτεχνικά ζωντανό. Αυτό, χωρίς να προδίδει το ιστορικό πλαίσιο και χωρίς να δυναμιτίζει το δράμα του κυβερνήτη, τέρπει την ανάγνωση, κι έτσι ο αναγνώστης, με όχημα μια τέτοια γλαφυρή αφήγηση, ζει την εποχή και συλλαμβάνει σελίδα τη σελίδα το διακύβευμα για κάποιον που έχει αφοσιωθεί στο συλλογικό απαρνούμενος το προσωπικό.

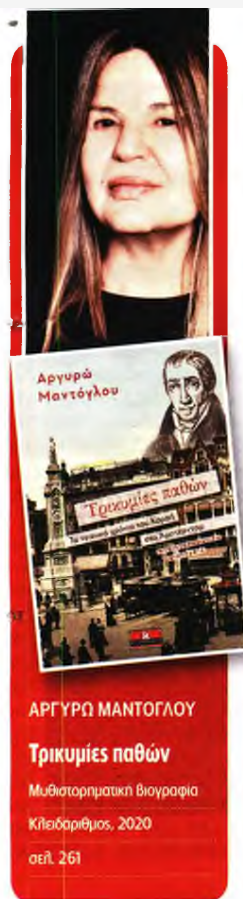
τική βιογραφία του Αδαμάντιου Κοραή από την Αργυρώ Μαντόγλου. Η αποστολή του το 1771 από τη Σμύρνη στο Αμστερνταμ έχει στόχο την προώθηση των

οικονομικών συμφερόντων της οικογένειάς του, μολονότι ο ίδιος θέλει να αξιοποιήσει την ευκαιρία για να μορφωθεί έτι περαιτέρω στην καρδιά της Ευρώπης. Οι δύο αυτές φιλοδοξίες ένθεν κακείθεν δεν είναι εύκολο να συμφιλιωθούν, κι από εκεί αρχίζει το βιβλίο να αναδεικνύει προοπτικές και ενδόμυχες βλέψεις.

Ακόμα περισσότερο, η ανατολίτικη αμφίεση και νοοτροπία, η Σμύρνη και όλη η «επαρχιακή» του κουλτούρα πρέπει να αντικατασταθούν σιγά σιγά με τη δυτική φινέτσα και την ευρωπαϊκή κοσμοαντίληψη. Ετσι, ο Κοραής προσπαθεί σε όλη του τη ζωή να συζεύξει τη Μεσόγειο με την Εσπερία, χωρίς να χάσει την ελληνική και χριστιανική του ταυτότητα. Ο Διαφωτισμός είναι εν τέλει αυτός που του δίνει τα όπλα να συνδυάσει το αρχαιοελληνικό, που είναι πάντα διαχρονικό κι επίκαιρο, με το φράγκικο, που ήταν τότε η αιχμή του πολιτισμού και της πρόοδου.

Η νεανική ζωή του Κοραή στο Αμστερνταμ ολοκληρώνεται με δύο αποτυχίες. Από τη μία, αποτυγχάνει ως έμπορος και μένει μετέωρος με χρέη μέσα στην ανυποληψία, από την άλλη η αγαπημένη του Μαρί πεθαίνει κι έτσι ο ματαιωμένος πρώτος του έρωτας τον βουλιάζει στη θλίψη. Το Αμστερνταμ σβήνεται

Με εσωτερικό δικασμό αν και με την ίδια αποφασιστικότητα ξεκινά και η μυθιστορημα-

από την Ιστορία, κι αυτό που θα μείνει είναι οι σπουδές του στην Ιατρική στο Μονπελιέ και η συγγραφική του δράση ως δασκάλου του Γένους στο Παρίσι. Η Μαντόγλου, λοιπόν, έρχεται να καλύψει μυθοπλαστικά την επταετία στην Ολλανδία που έχει χαθεί από την εικόνα μας για τον Κοραή.

Η πεζογράφος φωτίζει παραστατικά τόσο την εποχή όσο και τη νεανική φάση του Κοραή. Θα μπορούσε βέβαια να αναδείξει πιο εστιασμένα το δίλημμα στη δραματική του διάσταση, αλλά κι έτσι υποψιάζει για όσα θα ακολουθήσουν στη ζωή του Έλληνα στοχαστή.

Οι δύο βιογραφίες διακρίνονται από έναν κοινό παρονομαστή, στον οποίο ωστόσο οι αριθμητές δεν έδρασαν ανάλογα. Ο Καποδίστριας θυσιάζει συνειδητά την ερωτική του ζωή για το εθνικό συμφέρον, ενώ ο Κοραής αποτυγχάνει στο εμπόριο και στον έρωτα ακούσια. Αυτές όμως οι «αποτυχίες», τελικά και μακροπρόθεσμα, θα χαρίσουν την υστεροφημία τους ως ευεργετών του Γένους, στην πολιτική ο ένας και στα γράμματα ο άλλος. Η μεγάλη πορεία τους ξεκινά από προσωπικά τραύματα και επώδυνα ναυαγία.